

DANUTA BANASZAK

Edwin Józef Dzięciołowski (1930-2023)

Dnia 6 grudnia 2023 roku dotarła do Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy wiadomość o śmierci Edwina Józefa Dzięciołowskiego, długoletniego pracownika Muzeum i sekretarza redakcji „Studiów Lednickich”.

Przyszedł na świat 5 marca 1930 roku w Trzemesznie. Do wybuchu II wojny światowej ukończył dwie klasy szkoły podstawowej. W trakcie okupacji pracował w gospodarstwie w miejscowości Ostrowite Trzemeszeńskie. Po wojnie zdał egzaminy do państwowego gimnazjum i liceum w Trzemesznie, które ukończył w 1950 roku. W tym samym roku rozpoczął studia na kierunku historia kultury materialnej na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Poznańskiego. Ukończył je w 1955 roku, pisząc pracę magisterską pt. „Najdawniejsze dzieje powiatu inowrocławskiego”. Po ponad 30 latach (1989-1990) podjął dalszą naukę, kończąc Podyplomowe Studia Muzeologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Już w trakcie studiów pracował w Katedrze Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Poznańskiego, Kierownictwie Badań nad Początkami Państwa Polskiego oraz w Zakładzie Archeologii Instytutu Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu. Z tą ostatnią instytucją związał się na dłużej po studiach, pracując w Polskiej Akademii Nauk do października 1974 roku. W listopadzie tego samego roku przeszedł do Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. W lednickim Muzeum od początku pełnił odpowiedzialne funkcje: był Zastępcą Dyrektora ds. Administracyjnych (1974-1977), kierownikiem Działu Archeologicznego (1977-1987) oraz pierwszym kierownikiem Rezerwatu Archeologicznego – Gród Piastowski w Gieczu, stanowiącego oddział naszego Muzeum (1987-2000). Doprowadził do ponownego zaistnienia Gieczu, tak w świadomości społecznej – dzięki popularyzacji jego znaczenia na Szlaku Piastowskim jako jednego z najważniejszych ośrodków państwa piastowskiego – jak i jako przedmiotu zainteresowań środowisk naukowych.

Przez lata uczestniczył w licznych badaniach wykopaliskowych prowadzonych na terenie Wielkopolski: m.in. w Poznaniu (Komandoria, Zagórze, Stare Miasto), Bonikowie, Daleszynie, Naclawiu, Sulmierzycach i, oczywiście, na Ostrowie Led-

Edwin Józef Dzięciołowski (1930-2023). Fot. M. Józwickowska

Edwin Józef Dzięciołowski (1930-2023). Photo by M. Józwickowska

nickim i w Gieczu. Jego zasługą było przeprowadzenie archeologicznych badań romańskiego kościoła Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja w Gieczu, co zaowocowało możliwością wykreślenia planu wcześniejszej, XI-wiecznej świątyni.

Pod koniec lat 80. XX wieku, wraz z młodszymi kolegami, Januszem Góreckim i Jackiem Wrześnińskim, był inicjatorem powstania muzealnego czasopisma. Dzięki ich staraniom Dyrekcja Muzeum podjęła działania, które doprowadziły do powstania w 1989 roku „Studiów Lednickich”, a w 1991 roku serii „Biblioteka Studiów Lednickich”. To właśnie Pan „Józek” (bo tego imienia używał i tak kazał się do siebie zwracać) jako pierwszy był sekretarzem redakcji obu tych projektów do roku 2000.

Przechodząc w tym samym roku na emeryturę, przekazał swoje zadania młodszym koleżankom i kolegom. Chętnie dzielił się swoim doświadczeniem, zarówno redakcyjnym, jak i w prowadzeniu oddziału. Mimo emerytury pojawiał się w Muzeum, wspierając swoich następców nie tylko dobrym słowem, ale nawet stając w ich obronie wobec Dyrekcji. Szczególnie bliski był Mu Giecz. Dlatego był

tam, gdy w 2010 roku trwała rozbudowa i przebudowa gmachu muzealnego, oraz w 2013 roku podczas obchodów 50-lecia Rezerwatu. Jednak w tym roku już nie dotarł na kolejny giecki jubileusz...

Wiadomość o śmierci „Józka” Dzieciołowskiego dotarła do Muzeum w przededniu zamknięcia tego tomu „Studiów Lednickich”. Ponownie Jego nazwisko pojawia się na kartach tego czasopisma.

Jeszcze podczas pracy w Muzeum był człowiekiem-legendą i bohaterem wielu anegdot.

otrzymano (received): 07.12.2023; zaakceptowano (accepted): 11.12.2023

mgr Danuta Banaszak
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim
Dziekanowice 32
62-261 Lednogóra
e-mail: danuta.banaszak@lednica.pl

 <https://orcid.org/0000-0003-3308-0994>